

Skrifstofa umhverfis og skipulags
Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið
Skuggasundi 1
101 Reykjavík

Reykjavík, 18. október 2023
E-2023-250/00.11

Umsögn um viðskiptavettvang raforku

Vísað er til máls nr. 185/2023 sem birt er til umsagnar í samráðsgátt stjórnvalda. Um er að ræða áform um breytingu á raforkulögum sem miða að nánari umfjöllun um skyldur leyfishafa til reksturs skipulags viðskiptavettvangs, skyldur aðila sem nota slík kerfi og eftirlit. Markmið þessara breytinga er að auka gegnsæi í verðmyndun á heildsölumarkaði og bæta þannig virkni markaðarins. Landsvirkjun hefur kynnt sér áformin og þakkar tækifærið til samráðs.

Landsvirkjun tekur undir mikilvægi þess að viðskiptavettvangur raforku sé vel ígrundaður og byggir á traustum lagalegum stöðum. Áformin snúast að meginhluta um aukið gegnsæi ásamt samræmingu raforkukerfisins hérlandis og í Evrópu og fagnar Landsvirkjun þeirri vegferð. Ánægjulegt er að sjá að horft sé til þróunar í Evrópu og tekið tillit til REMIT reglugerðarinnar. Fram kemur að um sé að ræða lagasetningu sem fylgir evrópskri fyrirmynd en þó ekki innleiðingu erlendu gerðarinnar í heild sinni. Gert er ráð fyrir að lögin verði útfærð nánar í reglugerð. Landsvirkjun áréttar mikilvægi þess að vanda til verka og gæta þess að ekki sé gengið lengra en þörf er á, að útfærsla nýrrar löggjafar feli ekki í sér gullhúðun Evrópulöggjafar og að tekið verði um leið tillit til séreinkenna íslensks raforkumarkaðar.

Landsvirkjun er sammála því að æskilegt sé að ná betur utan um skyldur rekstraraðila skipulegra viðskiptakerfa með raforku, skyldur aðila á markaði og eftirlit. Landsvirkjun leggur áherslu á að í þessari vinnu verði ekki girt fyrir mögulega nýliðun við rekstur skipulegra viðskiptakerfa og þess gætt að ekki skapist grundvöllur til einokunar. Við frekari útfærslu er einnig mikilvægt að huga að samspili fyrirkomulags raforkuviðskipta og orkuöryggis. Í því tilliti þarf m.a. að huga að því hverjir verði þátttakendur á viðskiptavettvangi með raforku.

Landsvirkjun hefur látið sig orkuöryggi varða og hefur ítrekað í ræðu og riti minnt á mikilvægi þess. Á síðustu árum hefur nýting virkjana farið jafnt og þétt vaxandi og eftirspurn hefur vaxið hraðar en sem nemur auknu framboði. Afleiðingin er minna svigrúm til að bregðast við áföllum í vinnslu- og flutningskerfi raforku eða óvæntri minnkun á framboði til almennra notenda, t.d. ef vexti í orkusækinni starfsemi fylgir ekki aukin orkuöflun. Landsvirkjun er þeirrar skoðunar að þetta ástand sé ekki tímabundið og að mikilvægt sé að brugðist sé við með lagabreytingum sem tryggi markvissari umgjörð um raforkuöryggi bæði til lengri og skemmri tíma. Hafa þarf í huga sérstakt eðli lokaðs og einangraðs kerfis sem byggir að mestu á vatnsorku án samtenginga, gasorkuvera eða annarra öryggisventla.

Að lokum vill Landsvirkjun nefna að lagaumgjörð íslenska orkumarkaðarins hefur hingað til að mestu leyti byggt á raforkulögum nr. 65/2003 og samkeppnislögum nr. 44/2005. Markaðsaðilar sem stunda viðskipti á téðum markaði hafa litið til þeirra laga hvað varðar háttarnisreglur og góða viðskiptahætti en um það er t.d. fjallað í IV. kafla samkeppnislaga. Í því ljósi vill Landsvirkjun hvetja stjórnvöld til að gæta þess við setningu þessara laga, og mögulegrar reglugerða með stöð í téð lög, að samræmis sé gætt milli misrétthárra réttarheimilda svo ekki skapist lagaóvissa fyrir markaðsaðila.

Virðingarfyllst,

Kristin Linda Árnadóttir
Aðstoðarforstjóri

Þórólfur Nielsen
Forstöðumaður stefnumótunar
og sjálfbærni